

”Vannområdet Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget – gjennomføring av EUs vannrammedirektiv”:

Et interkommunalt prosjekt eid av kommunene Ski, Ås, Frogn, Nesodden, Oppegård og Oslo

PURA: Vannområdet Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget – gjennomføring av EUs vannrammedirektiv

1. Oppdragsgiver

Regjeringen

2. Prosjektansvarlig

Nasjonalt plan: Regjeringen v/ koordinerende departement Miljøverndepartementet

Regionalt plan: Fylkesmannen i Østfold

Utdyping:

Ansvar for gjennomføringen av EUs "Water Framework Directive", rammedirektivet for vannressurser, er i Norge fordelt på flere departementer i Regjeringen:

- Miljøverndepartementet (koordineringsansvar)
- Fiskeri- og kystdepartementet
- Helse- og omsorgsdepartementet
- Landbruks- og matdepartementet
- Olje- og energidepartementet
- Samferdselsdepartementet

Representanter fra disse departementene sitter sammen i en **departementsgruppe**.

Miljøverndepartementet har koordineringsansvaret for den nasjonale gjennomføringen, skal rapportere om gjennomføringen til ESA og representerer Norge i samarbeidet mellom Norge og EU-landene om gjennomføringen av direktivet.

Direktoratene/etatene under de berørte departementene har sentrale oppgaver både i forberedelsen og gjennomføringen av direktivet, og en **direktoratsgruppe** er opprettet for dette formålet. Direktoratgruppen vil også være en viktig rådgiver for gjennomføringen av direktivet på regionalt nivå, og vil delta i europeisk samarbeid om direktivet.

Direktoratsgruppen består av representanter fra følgende direktorater/etater:

- Direktoratet for naturforvaltning (DN) (koordineringsansvar)
- Fiskeridirektoratet
- Folkehelseinstituttet
- Kystverket
- Mattilsynet
- Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)
- Statens forurensningstilsyn (SFT)
- Statens landbruksforvaltning (SLF)
- Statens vegvesen (Vegdirektoratet)

Direktoratet for naturforvaltning (DN) koordinerer arbeidet på direktoratsnivå.

I Norge er vannrammedirektivet allerede implementert i norsk lovverk gjennom forskriften "Forskrift om rammer for vannforvaltningen – Vannforskriften" av 01.01.2007. 27.06.2008 ble det av Kongen i statsråd vedtatt en proposisjon der Stortinget ble oppmodet til å si seg enig i at EU's vannrammedirektiv tas inn i EØS-avtalen.

Ansvar for å koordinere arbeidet med vannforskriften er gitt til nasjonale **vannregionmyndigheter**, VRM. Oslo og Akershus med Bunnefjorden og Årungen- og Gjersjøvassdraget er en del av vannregion 1, Glomma/indre Oslofjord. Fylkesmannen i Østfold er vannregionmyndighet for vannregion 1.

Arbeidet som vannregionmyndigheten utøver skal skje i nært samarbeid med et **vannregionutvalg** bestående av berørte myndigheter på regionalt og lokalt nivå. I vannregionutvalget for vannregion 1 sitter representanter fra kommuner i vannregionen, representanter fra direktoratsgruppen, Vassdragsforbundet for Mjøsa med tilløpselver, fylkesmennene og fylkeskommunene.

For gjennomføring av EUs vannrammedirektiv i Bunnefjorden, Årungen og Gjersjøen er prosjektet PURA, "Vannområdet Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget – gjennomføring av EUs vannrammedirektiv", opprettet. Fylkesmannen i Østfold har opprettet et **vannområdeutvalg/styringsgruppe** for prosjektet. Det er i tillegg opprettet en **prosjektgruppe** og tre **temagrupper**.

3. Eier av prosjektet

Kommunene Ås, Ski, Frogn, Oppegård, Nesodden og Oslo.

4. Prosjektleder

Anita Borge

5. Oppsummert bakgrunn for prosjektmandatet

Dette prosjektmandatet beskriver prosjektets organisering, mål, relasjoner, aktiviteter, milepæler, ressursbehov og økonomi.

6. Prosjektets formål

Prosjektets formål er å sikre god kjemisk og økologisk tilstand, tilnærmet naturlig¹, for vannkvaliteten i Bunnefjorden, Gjersjøen og Årungen. Forurensninger skal fjernes og tiltak settes inn for å gjøre forbedringer.

¹ Tilnærmet naturlig økologisk tilstand betyr at levetilstandene for alle dyr og planter som lever i eller er direkte knyttet til vannet, skal være slik de ville ha vært hvis ikke menneskelig aktivitet hadde påvirket vannforekomsten

7. Referansedokumenter

Interne dokumenter:

- Follorådet, 1999: "Regional tiltaksanalyse som grunnlag for utarbeidelse av kommunale hovedplaner for vannmiljø og avløp – Erfaringer fra Follo"
- Temagruppe Biologi/Limnologi i prosjektet "Vannområdet Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget", 2007: "Årungen, Gjersjøvassdraget og Bunnefjorden i indre Oslofjord. Miljøovervåkingsprogram".
- NIVA, 2007: "Miljømål Bunnefjorden Rapport fase 1". Rapport nr 5448-2007.
- NIVA, 2007: "Miljømål Bunnefjorden Rapport fase 2". Rapport nr 5449-2007.
- NIVA, 2007: "Miljømål Bunnefjorden Samlerapport". Rapport nr 5450-2007.
- Fylkesmannen i Østfold, 2007: "Planprogram for forvaltningsplan 2007-2009. Vannregion Glomma/Indre Oslofjord inkludert grensevassdrag på Østlandet".
- Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord, 2008: "Årsberetning 2007 m/ budsjettsak på årsmøte 03.06.2008"
- CIENS Forskningscenter for miljø og samfunn, 2007: "Tilpasninger til klimaendringer i Osloregionen". CIENS-rapport nr 1-2007.
- Samlet saksfremstilling fra politisk behandling i Ski kommunestyre 28.11.2007 og 12.12.2007: "Organisering, rammer og milepæler for vannområdet Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget – EUs vannrammedirektiv".

Eksterne dokumenter:

- Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23. October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy ("Water Framework Directive", "Vannrammedirektivet")
- FOR 2006-12-15 nr 1446: "Forskrift om rammer for vannforvaltningen" ("Vannforskriften").
- Øvrige linker: Se: www.vannportalen.no

8. Berørte interne bedrifter/prosjekter/enheter

- Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord
- Fagråd for ytre Oslofjord
- Øvre vannområder i Vannregion Glomma-indre Oslofjord:
  - Enningdalselva
  - Haldenvassdraget
  - Nedre Glomma
  - Hunnselva
  - Leira
  - Lysaker/Sørkedalsvassdraget
  - Trysil/Femundsvassdraget og Røgden
  - Vannsjø/Hobølvassdraget (Morsa)

9. Relasjoner til eksterne organisasjoner

- Miljøverndepartementet
- Statens forurensningsinstilsyn
- Kystverket
- Norges vassdrags- og energidirektorat
- Statens vegvesen
- Akershus fylkeskommune
- Fylkesmannen i Oslo og Akershus
- Miljøvernorganisasjoner (Norges Naturvernforbund, Miljøstiftelsen Bellona, Norges Miljøvernforbund, Natur og ungdom m.fl.)
- Øvrige kommuner i Akershus fylke
- Norges Velforbund
- lokale velforeninger

10. Prosjektets mål

Effekt mål (brukermål):

Prosjektet skal koordinere aktiviteter som innen 2015 gir god kjemisk og økologisk tilstand for overflatevannet i vannområdet Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget. For brukerne vil dette bety fortsatt anvendelse av Gjersjøen som drikkevannskilde og økt anvendelse av Bunnefjorden, Årungen og Gjersjøen som rekreasjonsområde.

Resultatmål:

- *Kvalitet:* Etter gitte kvalitetskriterier skal vannkvaliteten i vannområdet innen tidsfristen inneha god kjemisk og økologisk tilstand. God kjemisk og økologisk tilstand skal, om mulig, være tilnærmet naturtilstand. Formålet er å beskytte – og om nødvendig forbedre – miljøtilstanden i vannområdet. Forurensning skal fjernes, og tiltak skal settes inn der det trengs for å styrke miljøtilstanden gjennom målrettede planer, herunder riktig arealforvaltning. Grenseverdier for ulike parametre skal samsvare med tilpasning til EUs vannrammedirektiv, og vil fremkomme ved tiltaksanalysen som prosjektet skal gjennomføre.
- *Tid/fremdrift:* God kjemisk og økologisk tilstand for vannkvalitet skal nås innen 2015.
- *Kostnad:* Prosjektet skal gjennomføres mest mulig kostnadseffektivt, og innenfor de rammer som til enhver tid foreligger i budsjettet.

	2008	2009	2010	2011	2012
Styringsmål	1.675.685				

Styringsmål basert på dagens forutsetninger. Tall i kr.

Økonomiske bidrag fra eierkommunene sammen med statlige bidrag vil danne budsjettgrunnlag for årene 2008-2012. Se for øvrig punkt punkt 16 b). Statlige midler vil være avgjørende for et godt aktivitetsnivå i prosjektet.

- *Kommunikasjon/informasjon:* Kartlegging av brukertilfredshet (for eksempel brukerundersøkelser vedr. kvalitet på ekstern kommunikasjon, gjentagende brukerundersøkelser etter oppnådd vannkvalitet mm).

11. Hovedaktiviteter *

* Noen aktiviteter er utført i forkant av formell oppstart for selve prosjektet, men tas med for oversiktens skyld

Prosjektarbeidet vil hovedsakelig bestå av følgende aktiviteter:

A.

Prosess forberedelse/forarbeid (18.04.2007 – 01.05.2008)

Hovedaktiviteter	Ansvar
Opprette prosjektorganisasjon: Styringsgruppe, prosjektgruppe, temagrupper	VRM
Overføre aktiviteter fra tidligere prosjekter, råd og prosesser til det nye prosjektet	Fung. prosjektleder
Ansette prosjektleder	Prosjektgruppen

B.

Prosess tiltaksanalyse (01.01.2005 – 01.10.2008 (uten kostnadsestimater) / 31.12.2008 (med kostnadsestimater)

Hovedaktiviteter	Ansvar
Bunnefjorden: Kartlegging av brukerinteresser, konflikter, tilførsler → miljømål	Fagrådet ²
Utarbeide Miljøovervåkingsprogram for vannområdet	Temagruppe Biologi/Limnologi
Utarbeide disposisjon for tiltaksanalysen	Fylkesmannen
Innhente konsulentbistand, fordele og koordinere arbeid	Prosjektleder
Gjennomføre tiltaksanalysen	Prosjektleder
Ferdigstille tiltaksanalysen – leveranse til VRM	Prosjektleder

C.

Prosess forvaltningsplan med tiltaksprogram til hørings-/behandlingsprosess før endelig godkjenning i regjeringen (01.10.2008 – 31.12.2009)

Hovedaktiviteter	Ansvar
Utarbeide et konkretisert grunnlag for en kostnadseffektiv oppfølging av direktivet i vannregionen: Tiltaksprogram	VRM
Koordinere arbeidet mot de øvrige vannregionene	VRM
Sende forvaltningsplan med tiltaksprogram på høring	VRM
Innarbeide høringsuttalelser	VRM
Gjennomgå utkast til forvaltningsplan før oversendelse til MD	Vannregionutvalget, utvalgene i Fylkeskommunen, Fylkestinget
Koordinere godkjenningsprosess forvaltningsplan i MD frem mot godkjenning i regjeringen	MD
Godkjenne forvaltningsplan med tiltaksprogram	Regjeringen

D.

Prosess godkjenning forvaltningsplan og innarbeidelse i kommuneplansystemet (01.01. – 31.12.2010)

Hovedaktiviteter	Ansvar
Med utgangspunkt i godkjent forvaltningsplan: Følge opp miljømål/innarbeidelse i kommuneplansystemet	Kommunene

² Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord

12. Gjensidig avhengighet mot andre prosjekter – erfaringsutveksling, samordning

- Vannregion Finnmark
- Vannregion Troms
- Vannregion Nordland
- Vannregion Trøndelag
- Vannregion Møre og Romsdal
- Vannregion Vestlandet
- Vannregion Sør-Vest
- Vannregion Vest-Viken

13. Milepælsplan

Overordnet milepælsplan 2008

Milepæl	Jun	Jul	Aug	Sept	Okt	Nov	Des
<i>Prosjektstyring</i>							
Prosjekt konsolidert	01.06						
Prosjektmandat godkjent		01.07					
Kommunikasjonsplan godkjent		01.07					
<i>Fagarbeid</i>							
Tiltaksanalyse: Koordinering av konsulenter gjennomført, arbeid igangsatt	01.06						
Del-leveranser til tiltaksanalysen levert			01.08				
Øvrige leveranser til tiltaksanalysen levert			29.08				
Tiltaksanalyse uten kostnadsestimater levert VRM					01.10		
Møte med interesseorganisasjoner avholdt					01.10		
Politisk forankring i kommunene						30.11	
Suppleringer til tiltaksanalysen levert VRM						30.11	
Tiltaksplan med tiltaksprogram utarbeidet og sendt på høring (VRM)							31.12
<i>Informasjon/kommunikasjon</i>							
Media-lansering av prosjektet gjennomført	25.06						
Navn og logo godkjent	02.06						
Interessentanalyse gjennomført		01.07					
Web-side utviklet og tatt i bruk				15.09			
Presentasjons"verktøykasse" utarbeidet med byrå				15.09			
Informasjonsmøte avholdt i kommunene Ås, Ski, Frogn, Oppegård, Nesodden, Oslo – politikere og beboere/grunneiere					15.10		
Informasjonsmøte(r) avholdt med andre viktige interessenter							15.12

Tentativ milepælsplan 2009 – ferdigstilles senere

Milepæl	J	F	Mar	Apr	M	Jun	Jul	A	Sep	O	N	Des
<i>Prosjektstyring</i>												
<i>Fagarbeid</i>												
Høringsprosess igangsatt												
Høringsprosess avsluttet												
Høringsuttalelser innarbeidet												
Forvaltningsplan med tiltaksprogram oversent MD												
Godkjenn.prosess i MD ferdigstilt												
Forvaltningsplan godkjent av regjeringen												31.12
<i>Informasjon/komm.</i>												
Informasjonsmøte avholdt i kommunene Ås, Ski, Frogn, Oppegård, Nesodden, Oslo – politikere og beboere/gr.eiere			31.03									
Informasjonsmøte(r) avholdt med viktige interessenter				30.04								

Tentativ milepælsplan 2010, 2011 og 2012 – ferdigstilles senere

Milepæl	Dato
<i>Prosjektstyring</i>	
<i>Fagarbeid</i>	
Med utgangspunkt i godkjent forvaltningsplan: Oppfølging av miljømål/innarbeidelse i kommuneplansystemet	31.12.2010
<i>Informasjon</i>	
<i>Avslutning av prosjektet</i>	

14. Prosjektorganisasjon PURA

Rolle	Navn	Roller og ansvar
Oppdragsgiver (OG)	Fylkesmannen i Østfold	Koordinerer arbeidet med vannforskriften. Dette skal skje i nært samarbeid med et vannregionutvalg bestående av berørte myndigheter på regionalt og lokalt nivå.
Eier av prosjektet (PE)	Kommunene Ås, Ski, Frogn, Oppegård, Nesodden og Oslo	Prosjektets formelle eier (sikrer delfinansiering)
Prosjektansvarlig (PA)	<u>Nasjonalt plan</u> : Regjeringen v/ koordinerende departement Miljøverndepartementet <u>Regionalt plan</u> : Fylkesmannen i Østfold	Overordnet ansvar for fremdrift og resultater på nasjonalt og regionalt plan.
Styringsgruppe (SG)	Ordførere fra de deltagende kommunene og adm. ledelse fra Oslo rådhus	PLs aktive støtte. Ansvar for måloppnåelse. Viktig oppgave er å bidra til at prosjektet får nødvendige ressurser og å følge opp fremdrift.
Prosjektleder (PL)	Anita Borge	Ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet. Sammen med styringsgruppen ansvarlig for måloppnåelse. Ansvarlig for intern enighet rundt resultatet og for å koordinere prosjektet i forhold til øvrige prosjekter/aktiviteter. Viktig kontaktpunkt mot styringsgruppen ved styringsgruppens leder.
Prosjektgruppedeltagere	Knut Bjørnskau, Hanne S. Tomter, Stig Bell, Gunnar Larsen, Bjarte Hunnestad (Reidun Isachsen fra 01.09.2008), Hans Petter Rognes, Bjørn Buller, Svein Skøien, Tom Wetlesen, Simon Haraldsen, Stig Hvoslef, Dorte Rudlang, Grete Hedemann Aalstad	Delta i prosessen. Ansvarlige for å bidra med innspill og representere sin kommune/anlegg/direktorat/instans/lag i prosjektet.
Temagruppedeltakere biologi/limnologi	Knut Bjørnskau (leder av gruppen), Gunnar Larsen, Anne-Marie Holtet, Audhild Leistad, Espen Fjeldstad, Ellen Lien, Anna-Lena Beschoner, Svein Skøien, Terje Wivestad, Anita Borge	Sikre gode faglige bidrag til prosjektet innen fagområdet biologi/limnologi
Temagruppe landbruk	Svein Skøien (leder av gruppen), Tormod Solem, Kari Engmark, Erling Endsjø, Tom Wetlesen, Tore Krogstad, Espen Fjeldstad, Knut Bjørnskau, Anita Borge +	Sikre gode faglige bidrag til prosjektet innen fagområdet landbruk

Temagruppe kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse	Stig Bell (leder av gruppen), Randi Skjelanger, Heidrun Kårstein, Gunnar Larsen, Sveinung Lindland, Helge Klevengen, Anne-Marie Holtet, Minna Wetlesen, Bjarte Hunnestad (Anne Charlotte Elgåfoss fra 01.09.2008), Dorte Rudlang, Simon Haraldsen, Anita Borge	Sikre gode faglige bidrag til prosjektet innen fagområdet kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse
---	--	--

15. Stedfortredere

Spesielle prosjektroller har følgende stedfortredere:

Rolle	Stedfortreder
Prosjektleder	Knut Bjørnskau
Prosjektgruppen Knut Bjørnskau Hanne S. Tomter Stig Bell Gunnar Larsen Bjarte Hunnestad Hans Petter Rognes Bjørn Buller Svein Skøien Tom Wetlesen Simon Haraldsen Stig Hvoslef Dorte Rudlang Grede Hedemann Aalstad	Avventer Randi Skjelanger Sveinung Lindland Avventer Reidun Isachsen Minna Wetlesen Steinar Iversen Tormod Solem Erling Endsjø Kari Engmark Kjartan Fønstelien Sondre Meland Gaute Gangås
Leder temagruppe biologi/limnologi	Avventer
Leder temagruppe landbruk	Tormod Solem
Leder temagruppe kommunalteknikk, overvann og spredt bebyggelse	Sveinung Lindland

16. Ressursbehov

a) Personell:

Rolle	Navn	Forventet tidsbruk
Prosjektleder	Anita Borge	100 %
Prosjektgruppe	Se pkt 14	Ca 10 %
Leder temagruppe	Se pkt 14	Ca 5 - 10 %
Øvrige ressurser (ansatte)	Etter behov	Avhengig av prosjektets behov
Øvrige ressurser (innleide)	Etter behov	Avhengig av prosjektets behov

Forventet tidsbruk for de ulike ressursene er knyttet til prosjektets aktiviteter, og er spredt utover prosjektets levetid. For flere av ressursene vil ressursbelastningen ikke være jevnt fordelt, men varierende. Dette fremkommer i milepælsplanen, og vil komme enda tydeligere frem når prosjektet har ferdigstilt fullstendig planverk.

b) Økonomi:

Prosjektet PURA, "Vannområdet Bunnefjorden med Årungen- og Gjersjøvassdraget", er et spleiselagsprosjekt mellom kommunene Ås, Ski, Frogn, Oppegård, Nesodden og Oslo. For beregning av økonomisk bidrag fra hver enkelt kommune er det utviklet en finansieringsnøkkel. Denne står i forhold til kommunenes samlede belastning på vassdraget, samt brukerinteresser. Kommunene betaler etter antall innbyggere i vannområdet og totalt jordbruksareal i vannområdet.

Øvrige økonomiske bevilgninger vil fremkomme etter budsjettprosess for 2009, 2010, 2011 og 2012.

17. Budsjettdekning

Forutsetter årlig godkjenning av budsjettforslag.

18. Godkjenning

Drøbak, 02.07.2008

Thore Vestby
leder av styringsgruppen for PURA